

Cesarska naredba o zvišanju kolkov in neposrednih pristojbin.

Kakor je bilo pri cesarski naredbi o vojnem pribitku k neposrednim davkom merodajno načelo, da že iz upravnih razlogov v sedanji dobi ne kaže izdajati zamotanih reform, tako so se tudi s cesarsko naredbo z dne 28. avgusta 1916, drž. zak. št. 281 povišale pristojbine na povsem priprost način. Zvišale so se do malega vse pristojbine, izvzete so le tiste, ki so se že preteklo leto nanovo uredile, to so dedne in darilne, sodne in zavarovanjske pristojbine.

Z novimi pristojbinskimi lestvicami je imel zakonodajalec namen, državi poskrbeti večjih dohodkov, poleg tega pa odstraniti nekatere dosedanje tehnične pomanjkljivosti. V ta namen so se pristojbine po lestvici I. zvišale za 100 odstotkov, torej so se podvojile z edino izjemo, da ostane do odmerne podlage 100 K pristojbinski znesek isti kakor do sedaj, to je 10 vin. Pristojbine po lestvici II. in III. so se izdatno zvišale (čez 50%), poleg tega zaokrožile, da so vsi postavki deljivi z 10.

Novo pristojbinske lestvice so določene tako:

Lestvica I.

| Računska podlaga | | | Pristojbinski znesek | |
|------------------|------------|---|----------------------|---|
| | | | K | h |
| čez 100 | do 100 K | — | 10 | |
| " 150 | do 150 " | — | 20 | |
| " 300 | do 300 " | — | 40 | |
| " 600 | do 600 " | — | 80 | |
| " 900 | do 900 " | 1 | 20 | |
| " 1.200 | do 1.200 " | 1 | 60 | |
| " 1.500 | do 1.500 " | 2 | — | |
| " 1.800 | do 1.800 " | 2 | 40 | |
| " 2.400 | do 2.400 " | 3 | 20 | |
| " 3.000 | do 3.000 " | 4 | — | |
| " 4.500 | do 4.500 " | 6 | — | |
| " 6.000 | do 6.000 " | 8 | — | |

Za vsakih nadaljnjih 3000 K znaša pristojbina 4 K več, pri čemer je vzeti zneske pod 3000 K za polne.

Lestvica II.

| Računska podlaga | | | Pristojbinski znesek | |
|------------------|-------|-------|----------------------|----|
| | | | K | h |
| | do | 40 K | — | 20 |
| čez | 40 | 80 | — | 40 |
| " | 80 | 120 | — | 60 |
| " | 120 | 200 | 1 | — |
| " | 200 | 400 | 2 | — |
| " | 400 | 600 | 3 | — |
| " | 600 | 800 | 4 | — |
| " | 800 | 1.600 | 8 | — |
| " | 1.600 | 2.400 | 12 | — |
| " | 2.400 | 3.200 | 16 | — |
| " | 3.200 | 4.000 | 20 | — |
| " | 4.000 | 4.800 | 24 | — |

Za vsakih nadaljnih 1600 K znaša pristojbina 8 K več, pri čemer je vzeti zneske pod 1600 K za polne.

Lestvica III.

| Računska podlaga | | | Pristojbinski znesek | |
|------------------|-------|-------|----------------------|----|
| | | | K | h |
| | do | 20 K | — | 20 |
| čez | 20 | 40 | — | 40 |
| " | 40 | 60 | — | 60 |
| " | 60 | 100 | 1 | — |
| " | 100 | 200 | 2 | — |
| " | 200 | 300 | 3 | — |
| " | 300 | 400 | 4 | — |
| " | 400 | 800 | 8 | — |
| " | 800 | 1.200 | 12 | — |
| " | 1.200 | 1.600 | 16 | — |
| " | 1.600 | 2.000 | 20 | — |
| " | 2.000 | 2.400 | 24 | — |

Za vsakih nadaljnih 800 K znaša pristojbina 8 K več, pri čemer je vzeti zneske pod 800 K za polne.

Pristojbine za emisije delnic so se toliko spremenile, da se bo odslej plačevala vedno le pristojbina po lestvici III., naj se že delniška družba ustanovi za več ali manj nego deset let, ali naj se delnice glase na ime ali na imetnika.

Pri odstotnih pristojbinah se bo po cesarski naredbi pobiral izreden državni pribitek. Ta pribitek znaša pri pristojbinah za prenos nepremičnin proti plačilu

25 odstotkov redne pristojbine. Prav tak izvanredni pribitek se bo pobiral pri vknjižninah. Pri pristojbinskem ekvivalentu, pri pridobitvah stvarnih pravic (n. pr. služnosti) in pri pavšalni pristojbini za imenovanje predstojnikov v komunitetah (tarifna točka 40 a, op. 4) se dosedanji 25% izredni pribitek zviša na 50 odstotkov redne pristojbine.

Pristojbina za dobitke pri državnih loterijah in pri žrebanjih se zviša za 25 odstotkov, pri navadni loteriji pa za 20 odstotkov, dobitki iz razredne loterije bodo pa tudi še sedaj prosti pristojbin.

Dve odstotna pristojbina od denarja v tekočem računu se pri denarnih zavodih zviša na 4 odstotke.

Prav izdatno so se povišale stalne pristojbine, in sicer dosedanja stalna pristojbina v znesku 30 vin. na 50 vin., od 20 vin. na 50 vin., od 72 vin. na 1 K, od 2 K na 3 K. Vse druge stalne pristojbine, torej posebno tudi še kolki pri vlogah za 1 K so se povišale za 100 odstotkov, torej od 1 K na 2 K, od 2 K na 4 K itd. Niso se pa povišale a) v cesarski naredbi z dne 15. septembra 1915, drž. zak. št. 279 urejene stalne sodne pristojbine, b) pristojbine za uradno potrjene prepise, uradne legalizacije in pristojbine za duplikate uradnih odpravkov, tudi če taka uradna dejanja izvrši nesodni urad, c) pristojbine za vloge za dovoljenje obrtnih pravic, č) pristojbine za osebne karte pri železnicah in paroplovnih podjetjih, d) pristojbine za trgovske in obrtne zapiske (trgovske knjige), e) pristojbine za šeke in trgovske nakaznice, katerih plačljivost je omejena k večjemu na 8 dni, in f) v novi cesarski naredbi z dne 29. avgusta 1916 urejene totalizaterske pristojbine.

Doslej so bili trgovski in obrtni računi do zneska 20 K kolka prosti, od zneska čez 20 K do 100 K so bili podvrženi kolku za 2 vinarja, pri višjem znesku pa kolku za 10 vin. Po cesarski naredbi se morajo kolkovati tudi računi do 20 K in sicer s kolkom za 2 vin., od 20 do 100 K s kolkom za 10 vin., od več nego 100 K do 1000 K s kolkom za 20 vin. in od več nego 1000 K s kolkom za 50 vin. od vsake pole.

Tudi pristojbine za vozne liste so se s cesarsko naredbo bistveno zvišale. Odpravila se je pristojbina za duplikate in prepise voznih listov, odpravile so se pa tudi kolkovne olajšave v bližinskem prometu. Dosedanji vozni kolek za 10 vinarjev se je zvišal na 30 vin., pri pošiljativah v železniškem prometu, katerih

teža ne znaša manj nego 5000 kg ali pri katerih se rabi cel vagon, znaša kolek 1 K 20 vin. od vsakega voznega lista, v ladjeplovnem prometu tudi 1 K 20 vin. za težo najmanj 10.000 kg. Za pošiljatev živil sme vlada po potrebi znižati označene vozne pristojbine.

Cesarska naredba o zvišanju kolkov in neposrednih pristojbin je stopila splošno v veljavo dne 1. oktobra t. l.; določbe o pristojbinskem ekvivalentu, o pavšalni pristojbini pri komunitetah in o vložnih obrestih se uveljavijo iz tehničnih razlogov šele s 1. januarjem 1917; glede veljavnosti lestvičnih pristojbin in pristojbin za vozne liste se pa izdado posebni izvršitveni predpisi. **V. Ž.**



Stališče kartelov v pravnem zistemu.

Spisal Rudolf Šega.

I.

Uvod.¹⁾

Nahajamo se v svetovni vojni, v vojni narodov, med katerimi se je vnela konkurenca ravnotako, kakor poprej med posameznimi individui, in med večjimi podjetji. Ta podjetja so pa že v mirnem času sporazumno tako uredila, zboljšala in specializirala svoje nacionalne moči, da bi zmagala v mednarodnem boju. Tudi ta boj podjetij bo končno dovedel do miru in svetovnega sporazuma, toda prej se mora izvojevati današnja svetovna vojna, ki se bije predvsem za svetovne trge in razpečevališča in v kateri bodo zmagali oni narodi, ki so si zajamčili potom najboljših in najtrdnejših organizacij skupno delovanje svojih industrij in delavcev in največjo narodno proizvodno možnost.

¹⁾ **Literatura:** *Bauch, Dr. jur. et phil. Fritz*, Die Rechtsform der Kartelle. Jena 1908. Gustav Fischer.

Baumgarten, Dr. F. — Meszlény, Dr. A., Kartelle und Trusts. Berlin, 1906. Liebmann.

Bitta, Die Rechtliche Behandlung der gewerblichen Kartelle. Deutsche Juristenzeitung, 1902, VII., št. 11, str. 235.

Chon G., Kartelle und Kartellgesetzgebung. Deutsche Juristenzeitung, 1903, str. 13—16.